

TVIRTINTU
Viešosios įstaigos Centrinės projektų
valdymo agentūros
Viešosios ir privačios partnerystės skyriaus
Viršininke Jekaterina Sarnavičienė

2019 m. balandžio 1 d.

CENTRINĖ PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA

VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO
„Trakų rajono savivaldybės gatvių apšvietimo kokybės gerinimas“ (toliau – Projektas)

ĮGYVENDINAMO
Trakų rajono savivaldybės administracijos (toliau – TRS)

PAGRINDINIAI DUOMENYS IR IŠVADA DĖL PROJEKTO IR PARTNERYSTĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS
NAUDOS

I DALIS

INFORMACIJA APIE INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

1. Informacija apie investicijų projektą (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)	
1.1. Strateginis dokumentas, pagrindžiantis projekto poreikius	<p>TRS 2016 – 2025 metų strateginis plėtros planas, patvirtintame TRS tarybos 2015 m. spalio 1 d. sprendimu Nr. S1-77, numatytos šios 3 prioritetinės sritys „Darnus teritorijų ir infrastruktūros vystymas“ 3.2. tikslo „Gerinti susisiekimo sąlygas rajone didinant saugumą ir efektyvumą“ 3.2.1. uždavinio „Atnaujinti ir plėsti kelių transporto infrastruktūrą“ priemonės, tiesiogiai susijusios su IP įgyvendinimu:</p> <p>a) 3.2.1.7. priemonė „Trakų m. Vilniaus, Gedimino, Aukštadvario gatvių (automagistraliniame kelyje A16 Vilnius–Prienai–Marijampolė) važiuojamosios dalies, šalių gatvių, apšvietimo tinklų rekonstrukcija, lietaus nuotekų tinklų ir dviračių takų įrengimas“,</p> <p>b) 3.2.1.12. priemonė „Modernizuoti ir naujai įrengti gatvių apšvietimo tinklus“, bei</p> <p>c) 3.2.1.13. priemonė „Lentvario miesto apšvietimo tinklų modernizavimas“.</p> <p>Šias priemones yra numatyta įgyvendinti 2016-2025 m. laikotarpiu, o joms numatytas finansavimas sudaro 8.500.000 eurų. Būtina pabrėžti, kad 3.2.1.12. priemonė yra numatyta įgyvendinti, panaudojant viešos ir privačios partnerystės modelį, o šiai priemonei skiriamas finansavimas 2016-2025 m. laikotarpiu sudaro 5.000.000 eurų.</p>
1.2. Sprendžiama problema / projekto poreikis	<p>Investicijų projekte (toliau – IP) identifikuojama esminė projektu sprendžiama problema yra neefektyvus elektros energijos ir finansinių išteklių naudojimas bei neužtikrintas saugus naudojimas viešąja infrastruktūra.</p>
1.3. Tikslas ir siekiamas rezultatas	<p>IP tikslas – padidinti gatvių apšvietimo viešosios paslaugos TRS kokybę ir energijos vartojimo efektyvumą.</p> <p>IP uždavinys – atnaujinti TRS gatvių apšvietimo taškų tinklą.</p> <p>IP siekiami minimalūs rezultatai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • padidinta gatvių apšvietimo kokybė bei užtikrintas teisės aktų reikalavimus atitinkantis gatvių apšvietimas TRS gatvėse, kurių ilgis yra ne mažesnis nei 115 km.
1.4. Nagrinėtos investicijų projekto įgyvendinimo alternatyvos	<p>I alternatyva – „TRS gatvių apšvietimo atnaujinimas, panaudojant esamą elektros tinklų infrastruktūrą“;</p>

	<p>II alternatyva – „TRS gatvių apšvietimo atnaujinimas, nenaudojant esamos elektros tinklų infrastruktūros“;</p> <p>III alternatyva – „TRS gatvių apšvietimo atnaujinimas, panaudojant esamą elektros tinklų infrastruktūrą bei panaudojant Na šviestuvus“.</p>
1.5. Projekto ataskaitinis laikotarpis	15 metų
1.6. Pasirinkta alternatyva	I alternatyva – „TRS gatvių apšvietimo atnaujinimas, panaudojant esamą elektros tinklų infrastruktūrą“.
<p>CPVA išvada</p>	
<p>1. <u>Paklausos / poreikio / prielaidų pagrindimas:</u></p>	
<p>IP pateikiama informacija apie nagrinėjamą viešosios paslaugos aplinką ir aktualijas, įvertinama ir išanalizuojama viešosios paslaugos paklausa ir pasiūla. Nepaisant to, negalima įsitikinti esamos situacijos išlaidų pagrįstumu, žr. išvados dalį „Išlaidų ir pajamų apskaičiavimo, prielaidų pagrindimas, įskaitant pajamų kainodarą (jeigu taikoma)“.</p>	
<p>IP pasirinktas projekto ataskaitinis laikotarpis (toliau – PAL) – 15 metų. Pagal Investicijų projektų rengimo metodikos (toliau – Metodikos) nuostatas, pagrindinis IP ekonominės veiklos sektorius yra Energetika, o Energetikos sektoriuje įgyvendinamo investicijų projekto atveju turėtų būti pasirenkamas 25 metų PAL. Atkreiptinas dėmesys, kad ilgesnio PAL taikymas IP atveju galėtų būti logiškas, nes pasirinkti turto ekonominiai nusidėvėjimo normatyvai yra artimi 25 metams: infrastruktūros statiniams (apšvietimo atramoms su šviestuvais) taikomas 25 metų, elektros kabeliams – 30 metų, o maininimo / valdymo spintoms bei informacinei valdymo sistemai – 10 metų turto naudojimo laikotarpis. Nepaisant to, atsižvelgiant į tai, kad 15 metų PAL pasirenkamas dėl partnerystės Projekto trukmės, IP naudojamas 15 metų PAL laikomas priimtiniu. Pabrėžtina, kad trumpesnis PAL taikymas įtakoja, kad PAL pabaigoje TRS atgaus dar pilnai nenusidėvėjusią gatvių apšvietimo infrastruktūrą.</p>	
<p>II. <u>Tikslo ir rezultato atitikimas sprendžiamai problemai:</u></p> <p>IP aiškiai identifikuojama esminė sprendžiamą problema. IP tikslas ir uždaviniai siejami su identifikuotomis problemomis. Tačiau, atkreiptinas dėmesys, kad visos IP nagrinėjamos alternatyvos apima ir gatvių apšvietimo infrastruktūros plėtrą, o tai neatitinka IP tikslo.</p>	
<p>III. <u>Nagrinėtų alternatyvų korektiškumas:</u></p> <p>IP nagrinėjama II-oji alternatyva, lyginant su I-ąja ir III-ąja alternatyvomis, yra nevienodos apimties: II-oji alternatyva nuo I-osios skiriasi tik tuo, kad pagal II-ąją alternatyvą kabeliavimo darbai atliekami didesne apimtimi. Kartu pabrėžtina, jog II-osios alternatyvos, papildomų, lyginant su I-ąja alternatyva, kabeliavimo darbų atlikimas yra nebūtinai, nes įgyvendinus ir I-ąją alternatyvą projektu sprendžiama problema būtų išspręsta, užsibrėžti rezultatai pasiekti. Atitinkamai, II-osios alternatyvos nagrinėjimas yra perteklinis. Nepaisant to, atsižvelgiant į tai, kad IP nagrinėjama I-oji ir III-oji alternatyva yra vienodos apimties, galima teigti, kad IP palygintos bent dvi vienodos apimties alternatyvos.</p>	

IV. Pasirinktos alternatyvos pagrindumas:

Optimali IP įgyvendinimo alternatyva pasirinkta pagal ekonominių rodiklių reikšmes. Tačiau, IP numatyta projekta įgyvendinti trimis etapais: I etapu būtų modernizuotas gatvių apšvietimas gausiausiai apgyvendintose TRS teritorijose, II etapu būtų papildomai modernizuotas gatvių apšvietimas Lentvario seniūnijoje, III etapu būtų modernizuojamas gatvių apšvietimas kitose TRS teritorijose. Pabrėžtina, kad visi IP skaičiavimai atlikti darant prielaidą, kad įgyvendinami visi III-ys etapai. Atitinkamai, negalima įsitikinti, kad pasirinkus įgyvendinti tik pavyzdžiai I-ąjį ar II-ąjį etapą optimali alternatyva nesikeis.

2. Investicijų projekto finansiniai duomenys (realios vertės) (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)			
	Finansinio srauto vertė (su PVM)	Rizikų vertė (su PVM)	Finansinio srauto su rizika vertė (su PVM)
2.1. Kapitalo išlaidos	2 718 550	901 230	3 619 780
2.1.1. Investicijos	2 553 201	853 352	3 406 553
2.1.2. Reinvesticijos	165 349	47 878	213 226
2.2. Investicijų likutinė vertė	1 280 288	421 445	1 701 733
2.3. Veiklos pajamos	0	0	0
2.4. Veiklos išlaidos	-240 589	331 679	91 090
2.4.1. Žaliavos	0	0	0
2.4.2. Darbo užmokesčio išlaidos	383 502	126 241	509 743
2.4.3. Elektros energijos išlaidos	-412 516	135 792	-276 724
2.4.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	0	0
2.4.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-211 575	69 646	-141 929
2.4.6. Kitos išlaidos	0	0	0
2.5. Grynasis lešų srautas (2.1 - 2.2 - 2.3 + 2.4)	1 197 673	811 464	2 009 137
CPVA išvada			
I. Išlaidų ir pajamų apskaičiavimo, prielaidų pagrindumas, įskaitant pajamų kainodarą (jeigu taikoma):			
Pajamos IP nevertinamos.			

Pastebėjimai dėl veiklos išlaidų:

1) Negalima įsitikinti, kad visų IP nagrinėjamų alternatyvų infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos įvertintos tiksliai, nes:

- a) IP nėra pateikiama esamos situacijos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidų detalizacija;
 - b) nėra aiškios sąsajos tarp planuojamų įgyvendinti alternatyvų infrastruktūros būklės palaikymo išlaidų ir investicijų bei esamos situacijos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidų;
 - c) pasirinkus įgyvendinti optimalią alternatyvą infrastruktūros palaikymo išlaidos (vertinant IP skaičiuokles eilutes „D.1.2. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos“ ir „D.1.5. Darbo užmokesčio išlaidos“ kartu), lyginant su esama situacija, padidėtų. Atitinkamai, pagal IP duomenis, optimalios alternatyvos įgyvendinimas sąlygotų didesnes infrastruktūros palaikymo išlaidas, nors panašių projektų atveju investicijų projektuose dažnai fiksuojamas infrastruktūros palaikymo išlaidų sumažėjimas.
- Pažymėtina, kad infrastruktūros palaikymo išlaidų srutai naudojami skaičiuojant partnerystės Projekto rodiklius, o aukščiau išvardintos prielaidos sąlygoja, kad partnerystės Projekto rodiklių reikšmės galimai apskaičiuotos netiksliai ir reali privačių partnerių pasiūlymų kaina gali skirtis.

2) Negalima įsitikinti, kad visų IP nagrinėjamų alternatyvų elektros energijos suvartojimo išlaidos įvertintos tiksliai, nes IP nėra pateikiamas elektros energijos suvartojimas pamėčiui, be to, kartu su IP nėra pateikiami energijos suvartojimą pagrindžiantys dokumentai.

Pažymėtina, kad elektros energijos išlaidų srutas nebuvo įtrauktas skaičiuojant partnerystės Projekto rodiklius, todėl partnerystės Projekto rodiklių reikšmėms elektros energijos išlaidų pinigų srutas įtakos neturi.

3) Pagal IP duomenis, optimalios alternatyvos įgyvendinimas sąlygotų 30 proc. elektros energijos išlaidų sumažėjimą. Tačiau, IP pateikiamas tik bendras elektros energijos išlaidų pokytis: gatvių apšvietimo infrastruktūros plėtos ir atnaujinimo sąlygoti elektros energijos išlaidų pokyčiai nėra analizuojami atskirai. Atitinkamai, pavyzdžiui, vien tik gatvių apšvietimo infrastruktūros atnaujinimo sąlygotas elektros energijos išlaidų sumažėjimas negali būti nustatytas.

Pažymėtina, kad elektros energijos išlaidų srutas nebuvo įtrauktas skaičiuojant partnerystės Projekto rodiklius, todėl partnerystės Projekto rodiklių reikšmėms elektros energijos išlaidų pinigų srutas įtakos neturi.

II. Rizikos identifikavimo ir poveikio įvertinimo korektiškumas:

Apskaičiuojant IP rizikas panaudoti standartiniai rizikos tikimybės skirstinių parametrai.

III. Investicijų masto atitiktumas identifiкуotam poreikiui / paklausai:

IP alternatyvoms įgyvendinti suplanuota reali investicijų vertė. Alternatyvų investicijų įkainiai grindžiami 2017 m. – 2018 m. kainomis.

3. Investicijų projekto finansinė, socialinė-ekonominė nauda (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)

3.1. Finansiniai rodikliai	FGDV investicijoms ¹	FVGN investicijoms ²	FNIS ³
	-1 605 530	-4,89%	-
3.2. Išorinio socialinio ekonominio poveikio (naudos / žalos) apskaičiavimas	IP socialinė (ekonominė) nauda skaičiuojama naudojantis šiais įverčiais:		
	<ul style="list-style-type: none"> • anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas; • metano (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas; • nelaimingų atsitikimų sumažėjimas; • teritorijos rekreacinės vertės padidėjimas; • vietovės patrauklumo namų ūkiams ir verslui padidėjimas. 		
3.3. Ekonominiai rodikliai	EGDV ⁴	EVGN ⁵	ENIS ⁶
	525 885	9,31%	1,52
CPVA išvada			
I. <u>Rodiklių apskaičiavimo korektiškumas:</u>			
Finansinėje ir ekonominėje analizėje naudojamos pagrįstos diskonto normos, t. y. atitinkamai 4% ir 5%. IP FGDV investicijoms rodiklis yra neigiamas, o tai reiškia, kad IP – finansišškai neatsiperkantis.			
II. <u>IP išorinio socialinio-ekonominio poveikio apskaičiavimo korektiškumas:</u>			
Pagal Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika (toliau – SNA Metodikos) nuostatas, naudos komponentas „Teritorijos rekreacinės vertės padidėjimas“ neturėtų būti naudojamas siekiant įvertinti naudą, atsirandantią dėl gatvių apšvietimo paslaugos prieinamumo padidinimo ar kokybės pagerinimo. Kartu pažymėtina, kad IP socialinėje (ekonominėje) analizėje panaudoti komponentai: „Teritorijos rekreacinės vertės padidėjimas“ ir „Vietovės patrauklumo namų ūkiams ir verslui padidėjimas“ negali būti naudojami kartu, nes minėti komponentai dubliuoja socialinę (ekonominę) naudą. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad skaičiuojant naudos komponento „Vietovės patrauklumo namų ūkiams ir verslui padidėjimas“ naudą naudojamos sąlyginai pesimistinės prielaidos, laikoma, kad socialinė (ekonominė) nauda nėra pervertinta.			

- ¹ Finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV) – būsimų projekto pajamų ir (investicijų ir veiklos) išlaidų skirtumo dabartinė vertė
- ² Finansinė vidinė grąžos norma (FVGN) – tai tokia projekto grąžos norma, kuriai esant FGDV lygi nuliui.
- ³ Finansinės naudos ir išlaidų santykis (FNIS) – būsimų projekto pajamų ir veiklos išlaidų dabartinių vertių santykis.
- ⁴ Ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV) – būsimų projekto socialinės ekonominės naudos ir patiriamų išlaidų dabartinė vertė.
- ⁵ Ekonominė vidinė grąžos norma (EVGN) – projekto socialinė-ekonominė grąžos norma, kuriai esant EGDV lygi nuliui.
- ⁶ Ekonominės naudos ir išlaidų santykis (ENIS) – būsimos projekto socialinės ekonominės naudos išlaidų dabartinių vertių santykis.

II DALIS

**INFORMACIJA APIE PARTNERYSTĖS TAIKYMO TIKSLUS, PP APIMTĮ IR IŠVADA APIE PARTNERYSTĖS
TAIKYMO TIKSLINGUMĄ IR NAUDĄ**

4. VPSP pagrindiniai duomenys (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)	
4.1. VPSP taikymo priežastys	Investicijų projektą yra nuspręsta įgyvendinti VPSP būdu atsižvelgiant į tai, kad projektas apima skirtingos apšvietimo įrangos keitimą (projektas yra kompleksinis), projektas yra ilgalaitis bei finansiniu požiūriu negali būti įgyvendintas per trumpą laiką (TRS neturėtų finansinių galimybių projektą įgyvendinti per trumpesnį laikotarpį).
4.2. Pasirinktas VPSP būdas	Valdžios ir privataus subjektų partnerystė (toliau – VZPP)
4.3. Privataus subjekto atrankos būdas	Konkurencinis dialogas
4.4. VPSP projekto pasirengimo terminai	-
4.5. VPSP sutarties laikotarpis	15 metų
4.5.1. projektavimo / statyby laikotarpis	2 metai
4.5.2. paslaugų teikimo laikotarpis	13 metų

CPVA išvada**1. VPSP taikymo tikslingumas:**

TRS nurodytos priežastys ne visiškai pagrindžia VPSP taikymo tikslingumą, kadangi projekto kompleksiskumą parodo ne skirtinga įranga, o privačiam subjektui planuojamos perduoti veiklos (jų apimtis, įvairumas). Alternatyvus viešosios infrastruktūros finansavimo būdas, kai investicijas atlieka privatus subjektas, o atsiskaitymas išskaidomas per projekto įgyvendinimo laikotarpį, taip pat nėra ir neturi būti suprantamas kaip pagrindinis VPSP pasirinkimo motyvas. VPSP projekto parengimas reikalauja reikšmingų laiko, žmogiškųjų ir finansinių išteklių, todėl turi būti įvertinti visi galimi VPSP būdo taikymo tikslingumo kriterijai, o įvertinimo rezultatai turi suteikti rimtą pagrindą tikėtis, kad ištekliai ir laikas, investuojami į VPSP projekto planavimą ir įgyvendinimą, yra pateisinami ir proporcingi VPSP laukiamai naudai.

Visgi, įvertinus TRS pateiktų dokumentų turinį, nustatyta, kad Projektui būdingi pagrindiniai VPSP požymiai (įgyvendinti VPSP projektą tikslingumo kriterijai):

- kuriami ilgalaikiai sutartiniai santykiai, kurių pagrindu tikimasi pagerinti viešosios paslaugos – gatvių apšvietimo kokybę ir užtikrinti jos efektyvų valdymą;
- dėl nudėvėtos infrastruktūros TRS negali užtikrinti tinkamos kokybės gatvių apšvietimo paslaugų tekimo, pasenusi technologija yra itin imli elektros energijai, todėl esamo turto eksploatavimas taip pat sąlygoja neefektyvų/neracionalų TRS turto naudojimą;

- egzistuoja poreikis investuoti į nudevėją gatvių apšvietimo infrastruktūrą (investicijų poreikis viešajam turtui kurti), tačiau TRS neturi patirties suplanuoti, suprojektuoti ir įdiegti naujausias technologijas atitinkančias energijos taupymo priemones, kurių efektyvus valdymas gali užtikrinti ženklų elektros energijos sutaupymą;
 - atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos sutaupymą lemia ne tik pasirinkta technologija, bet ir jos valdymo būdas, privačiam subjektui ketinama perduoti kompleksinę veiklą: suplanuoti/suinventorizuoti esamą gatvių apšvietimo infrastruktūrą; įvertinti jos būklę ir poreikį investicijoms; suprojektuoti ir įdiegti energijos taupymo priemones įskaitant visus būtinius elementus, tokius kaip atramas, elektros energijos tiekimo tinklus ir kt.; atliktus investicijas – eksploatuoti/priziūreti gatvių apšvietimo tinklą;
 - partnerystės sutarties vykdymo metu privatus subjektas prisiima didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų: privatus subjektas įsipareigoja suprojektuoti ir įdiegti naujausias technologijas atitinkančias elektros energijos taupymo priemones už pasiūlyme nurodytą kainą nepaisant rizikos veiksnių, kurie gali pasireikšti partnerystės sutarties vykdymo metu ir įtakoti investicijų/reinvesticijų sumą; privatus subjektas įsipareigoja užtikrinti, kad pasiūlyme nurodytos elektros energijos taupymo priemonės ne tik užtikrins galiojančius standartus atitinkančios viešosios paslaugos teikimą, tačiau ir garantuos elektros energijos sutaupymus lyginant su esama situacija;
 - investicijų atlikimo laikotarpiu TRS galimybės finansuoti infrastruktūros sukūrimo sąnaudas iš nuosavų ir (ar) skolintų lėšų yra nepakankamos, tačiau TRS disponuoja lėšomis, kurių pakaktų prisiimti ilgalaikius turinius įsipareigojimus ir užtikrinti metinio atlyginimo mokėjimą privačiam subjektui;
- todėl darytina išvada, kad tikslinga inicijuojamą Projektą įgyvendinti VPSP būdu (išvada paremta Projekto apimtimi, TRS įgyvendinant IP I-III etapus).

II. VPSP būdas:

Pasirinktas VPSP būdas atitinka socialinio partnerystės modelio – VŽPP – požymius. Gatvių apšvietimo viešąja paslauga galutinai vartotojai naudojami tiesiogiai nemokėdami už ją, paslaugų priėmimą užtikrina TRS, kuri yra pagrindinis paslaugos užsakovas ir mokėtojas, t. y. TRS mokėjimai, kurie privačiam subjektui atliekami perskirstant į biudžetą surenkamus mokesčių šrautus, yra pagrindinė VŽPP gyvybingumo prielaida.

III. VPSP sutarties terminas:

Partnerystės sutarties termino – 15 metų – pagrindinis modernizuojamo turto tarnavimo laikotarpis visų gatvių apšvietimo infrastruktūros elementų atžvilgiu be papildomų reinvesticijų (tokie elementai, kaip LED lempos turi būti pasirenkamos su atitinkamu švietimo laiko garantiniu laikotarpiu). Investicijų atlikimo laikotarpis – 2 metai – yra pagrindas infrastruktūros sudėtingumu, jos kiekiu.

IV. Privataus subjekto atrankos būdas:

Pasirinktas permėlyg sudėtingas privataus subjekto atrankos būdas – konkurencinis dialogas. Konkurencinis dialogas paprastai pasirenkamas itin dideliems ir sudėtingiems infrastruktūros projektams, kuomet negalima objektyviai nustatyti techninių reikalavimų, kurie tenkintų TRS poreikius arba tikslus, tuo tarpu vertinamo Projekto atveju IP jau yra išanalizuoti paslaugų teikimo standartai, kuriuos privatus subjektai gali

pasūlyti teikdami pasiūlymus skelbiamoms deryboms (paprastestiam, trumpesniam, nereikalaujančiam ypatingai specifinių žinių turinčių konsultantų privataus subjekto atrankos būdu).

5. Turtas (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)

5.1. Perduodamas turtas	IP apimtyje nurodytų gatvių apšvietimo infrastruktūra: šviestuvai, atramos, valdymo spintos, elektros kabeliai. Perduodamas turtas privataus subjekto bus valdomas patikėjimo teise.
5.2. Naujai kuriamas turtas pagal viešojo subjekto poreikius	Modernizuojamas 5.1. p. nurodytas turtas, taip pat kuriamas naujas turtas (gatvių apšvietimo plėtra). Projekto įgyvendinimo metu naujai sukurtą turtą privataus subjekto valdys nuosavybės teise. Partnerystės sutarties pabaigoje viso turto nuosavybė perduodama TRS.
5.3. Naujai kuriamas turtas privataus subjekto rizika	-

CPVA išvada

Projekto veiklų įgyvendinimui žemės sklypai nėra reikalingi.

Privaeiam subjektui perduodamas TRS turtas yra reikalingas investicijų į energijos taupymo priemonių įrengimą įgyvendinimui, todėl perduodamo turto apimtyis yra pagrįstos. Perduotą turtą privataus subjektas modernizuos ir vykdys priežiūros/eksplotavimo veiklas, nėra suteikta galimybė vykdyti papildomų ūkinių komercinių veiklų, todėl neatlygintinis turto perdavimo būdas (patikėjimo teise) yra pagrįstas ir galimas VŽPP projektuose vadovaujantis LR Investicijų įstatymo 15² str. 4 d. Atkreiptinas TRS dėmesys, kad patikėjimas iš esmės suteikia teisę privaeiam subjektui ir disponuoti TRS turtu, todėl disponavimo teisės turi būti apribotos, kadangi disponavimas perduotu valdžios subjekto turtu nėra leidžiamas pagal LR Investicijų įstatymą.

Atsižvelgiant į tai, kad didele apimtimi perduotas turtas bus modernizuotas pakeičiant jį nauju turtu (pavyzdžiui, sena atrama utilizuota ir jos vietoje įrengta nauja), taip pat gatvių apšvietimo plėtros atveju bus kuriamas naujas turtas, kurį TRS ketina leisti privaeiam subjektui valdyti nuosavybės teise, TRS turi suvaldyti riziką dėl galimo turto praradimo (pavyzdžiui, privataus subjekto bankroto atveju, kuomet naujai sukurtas ir privataus subjekto nuosavybės teise valdomas turtas būtų išdalintas kreditoriams).

Perduoto turto valdymo (patikėjimo) teisė pasibaigia kartu su partnerystės sutarties galiojimu. Naujai sukurto turto nuosavybė tai pat perduodama VŽPP sutarties pabaigoje TRS. Minėtos turto perdavimo sąlygos atitinka LR Investicijų įstatymo 15² str. 4-5 d. reguliavimą, todėl yra pagrįstos. Atkreiptinas dėmesys į TRS iškeltus reikalavimus turto būklei sutarties pabaigoje, t. y. perduoto / modernizuoto ir naujai sukurto turto būklei visu sutarties įgyvendinimo laikotarpiu ir jo pabaigoje taikomi tokie patys reikalavimai. Minėtas reikalavimas yra pernelyg bendro pobūdžio ir galimai praktiškai negalės būti įgyvendintas, pavyzdžiui, nepaisant natūralaus turto nusidėvėjimo po 15 metų. Projekto įgyvendinimo laikotarpiu, tokie gatvių apšvietimo sistemos elementai kaip LED lempos (tarnaujančios ne mažiau nei 100 000 val. pagal IP

nurodytas prielaidas) iš išorės gali atrodyti puikios būklės ir šviesi standartą atitinkanti apšvietos lygi, tačiau jų imlumas elektros energijai bus padidėjęs ir neatitiks būklės sutarties įgyvendinimo pradžioje.

6. Veiklos (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)			
6.1. Veikly perdavimas privačiam subjektui			
6.1.1. Privačiam subjektui perduodamos vykdyti veiklos (viešosios paslaugos ir / ar ūkinė komercinė veikla)	<ul style="list-style-type: none"> perduoto turto modernizavimas įskaitant gatvių apšvietimo plėtrą (projektavimas, statyba); perduoto turto / modernizuoto turto / naujai sukurto turto priežiūra/ekspluataavimas. 		
6.1.2. Veiklos, kurias privatus subjektas gali vykdyti savo iniciatyva ir rizika	Privatus subjektas savo iniciatyva ir rizika veikly negalės vykdyti.		
6.2. Perduodamų / pasiliekamų veikly pasiskirstymas biudžeto eilutėse (realios vertės) ⁷			
	Viešojo subjekto pasiliekaamos veiklos, kurios neįtrauktos į VPSP projektą	VPSP projekte perduodamos veiklos privačiam subjektui	
6.2.1. Kapitalo išlaidos:	0	3 619 780	
6.2.1.1. Žemė	0	0	
6.2.1.2. Nekilnojiamasis turtas	0	0	
6.2.1.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0	3 211 712	
6.2.1.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0	194 841	
6.2.1.5. Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaiki turtą susijusios paslaugos	0	(Įvertinta eilutėje 6.2.1.3.)	
Projekto administravimas ir vykdymas	0	0	
6.2.1.6. Kitos paslaugos ir išlaidos	0	0	
6.2.1.7. Reinvesticijos:	0	213 226	

⁷ Jeigu pagal teisės aktus įtraukti PVM į PVM ataskaitą ir susigrąžinti PVM, 6.2.1 ir 6.2.2 punktuose sumos nurodomos su PVM. Jeigu tokia galimybė yra, PVM suma turi būti nurodyta 6.2.4 punkte.

6.2.1.7.1. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0	213 226
6.2.1.7.2. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0	0
6.2.2. Veiklos pajamos	0	0
6.2.3. Veiklos išlaidos:	1 859 061	1 358 642
6.2.3.1. Žaliavos	0	0
6.2.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos	0	509 743
6.2.3.3. Elektros energijos išlaidos	1 598 264	0
6.2.3.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	0
6.2.3.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	260 797	848 899
6.2.3.6. Kitos išlaidos	0	0
6.2.4. PVM	Pinigų srautai nurodomi su PVM	Pinigų srautai nurodomi su PVM

CPVA išvada

1. Veiklių perdavimo logiškumas, teisėtumas, pagrįstumas ir efektyvumas:

Projektu siekiama modernizuoti nusidėvėjusią gatvių apšvietimo infrastruktūrą, kurios eksploatavimas TRS sukelia itin dideles sąnaudas. Dideles gatvių apšvietimo viešosios paslaugos teikimo sąnaudas galima suvaldyti: sumažinant techninės įrangos imlumą elektros energijos kiekiui, įrangą pasirenkant atsižvelgiant į jos kainą, tarnavimo laikotarpį bei efektyvią eksploatavimo technologiją. Kadangi TRS neturi įgūdžių/patirties pasirinkti, kuri konkreti įranga ir jos technologija gatvių apšvietimo viešajai paslaugai teikti yra efektyviausia, logiška ir pagrįsta visą veiklų kompleksą perduoti vykdyti privačiam subjektui. Partnerystės sutarties ilgalaikiškumas leis patikrinti, ar privataus subjekto pasiūlyta įranga ir jos valdymo technologija gali garantuoti elektros energijos kiekio sutaupymą, kurio nesant privačiam subjektui turėtų būti taikomos atitinkamos sankcijos (privatus subjektas turi prisiimti didžiąją dalį statybos ir tinkamumo rizikų, todėl kiekviena klaida, padaryta planuojant, projektuojant ir modernizuojant gatvių apšvietimo infrastruktūrą, gali turėti tiesioginę įtaką gatvių apšvietimo infrastruktūros palaikymo, eksploatavimo sąnaudoms, kurias privalės padengti privatus subjektas).

Pažymėtina, kad Projekto atveju privačiam subjektui nėra perduodama visa TRS gatvių apšvietimo infrastruktūra ir jos priežiūra/eksploatavimas, o tik ta apimtimi, kurioje privatus subjektas atliks investicijas, kas iš esmės reiškia, kad TRS gatvių apšvietimo sistemą valdys mažiausiai 2 privatus subjektai. Tokiu būdu apribojama masto ekonomija, kuri būdinga partnerystės projektuose bei didina administracinę TRS našą prižiūrinti / kontroliuojant sutarčių vykdymą (prie administracinės naštos priskirti ir tokios papildomos sąnaudos, kaip, pavyzdžiui, atskirų elektros energijos apskaitos įrenginių montavimas, kad TRS turėtų galimybę sekti elektros energijos suvartojimą.

infrastruktūroje pagal VžPP sutartį ir likusi pagal kitus sandorius). TRS taip pat turėtų suvaldyti riziką dėl infrastruktūros ir jos valdymo atskirties, kad nekiltų ginčai dėl atsakomybės ribų priskyrimo privačiam subjektui ir likusios gatvių apšvietimo infrastruktūros valdytoju/iams. Taip pat pastebima, kad investicijų atlikimo laikotarpio metu privatus subjektas nevykdys gatvių apšvietimo infrastruktūros priežiūros/eksplloatavimo veiklų, todėl TRS privataus subjekto atrankos dokumentuose / VžPP sutartyje turėtų išspręsti galimai kilsiančią riziką dėl modernizuotos infrastruktūros būklės palaikymo / sugadinimo / atsitiktinio ar tyčinio žuvimo.

II. Apribojimai, susiję su veiklų perdavimu / vykdymu:

Apribojimų perduoti privačiam subjektui aukščiau nurodytas veiklas nėra.

III. Pinių srautų, susijusių su veiklų, įtrauktų į Projekto apimtį ir neįtrauktų, tačiau susijusių su Projekto rezultatais pasiekimu, vertės detalizacija biudžetinėse eilutėse:

Elektrros energijos išlaidos nėra įtrauktos į Projekto apimtį. Atitinkamai, TRS elektrros energijos išlaidas apmokės pagal faktą. Elektrros energijos neįtraukimas į Projekto apimtį yra logiškas.

7. Rizikų paskirstymas (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)			
Rizikų grupės	Viešasis subjektas		Privatus subjektas
	Veiklos, kurios neįtrauktos į VPSP projektą	VPSP projekte pasiekiamos veiklos	VPSP projekte perduodamos veiklos
7.1. Statybos rizika			X
7.2. Tinkamumo rizika			X
7.3. Paklauso rizika		X	
CPVA išvada			
Įvertinus IP pateiktą rizikų matricę ir joje esančius duomenis apie rizikos veiksnių priskyrimą Projekto šaliai, galima daryti išvadą, kad rizikos Projekte įvertintos pagrįstai ir priskirtos tai šaliai, kuri sugeba ją valdyti geriausiai. Privatus subjektas prisima didžiausią dalį statybos ir tinkamumo rizikų (pasirenkant įrangą ir technologiją, kurios užtikrins efektyviausią gatvių apšvietimo viešosios paslaugos teikimą), o TRS paklauso riziką (atsižvelgiant į Vietos savivaldos įstatyme nustatytas savarankiškas funkcijas, TRS turi užtikrinti tiesiogiai neapmokėtiną gatvių apšvietimo paslaugą jos vartotojams). Toks Projekte formuojamas rizikų pasiskirstymas atitinka Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus, kad didžioji dalis statybos, tinkamumo rizikų būtų perduotos privačiam subjektui, todėl šiame etape nenustatyta prielaidų, kad turtas, sukurtas partnerystės sutarties įgyvendinimo metu būtų apskaitomas viešojo sektoriaus balanse ir įtakotų valstybės / TRS fiskalinės drausmės rodiklius.			

Visgi pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, kad Projekto atveju privačiam subjektui nėra perduodama visa TRS gatvių apšvietimo infrastruktūra ir jos priežiūra/eksploatavimas, o tik ta apimtimi, kurioje privatus subjektas atliks investicijas, TRS turėtų suvaldyti riziką dėl infrastruktūros ir jos valdymo atskirties, kad nekiltų ginčai dėl atsakomybės ribų priskyrimo privačiam subjektui ir likusios gatvių apšvietimo infrastruktūros valdytoju/i/ams, kitu atveju gatvių apšvietimo sistemos eksploatavimo/priežiūros paslaugų tinkamumo rizika nurodytais atvejais negalės būti perduota privačiam subjektui.

Statybos bei tinkamumo rizikos prisiėmimui iš TRS pusės taip pat daro įtaką investicijų atlikimo laikotarpiu privačiam partneriui perduodamos veiklos, kadangi 2 metų laikotarpyje privačiam subjektui perduodama tik projektavimo / modernizavimo ar naujo turto sukūrimo veiklos, nėra aišku, kas bus atsakingas už modernizuoto, naujai sukurto turto būklės palaikymą / sugadinimą / atsitiktinį ar tyčią žuvimą.

8. Partnerystės finansiniai rodikliai, Eur (su PVM) jei nenurodyta kitaip (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)			
	Realii vertė	Nominali vertė⁸	Diskontuota vertė
8.1. Valdžios ir privataus subjektų partnerystės (VžPP) projektas:			
8.1.1. Maksimalūs viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte ⁹	6 183 670	7 337 312	4 513 106
8.1.2. Maksimalūs Viešojo subjekto mokejimams privačiam subjektui ¹⁰	5 981 280	7 117 320	4 338 292
8.1.3. Prisiėmami viešojo subjekto turtiniai įsipareigojimai pp ¹¹	202 390	219 992	174 815
8.1.4. VPSP sutarties vertė (aktuali tik koncesijos atveju)	4 943 206	5 882 083	3 585 365
8.1.5. Tikėtinas skolos dydis viešojo subjekto biudžete ¹²	3 430 108	3 720 882	2 994 032

⁸ Nominali vertė suprantama, kaip vertė, kuri atspindi kiekvienu analizuojamu laikotarpiu esamas kainas. Taikomas infliavimo koeficientas 2%.

⁹ Privačiam subjektui perduodamų veiklų vykdymo išlaidos kartu su šių veiklų vykdymu susijusia rizika.

¹⁰ Privačiam subjektui perduodamos veiklos vykdymo išlaidos kartu su perduodamomis rizikomis.

¹¹ Viešojo subjekto prisiėmami rizikų, susijusių su privačiam subjektui perduodamomis veiklomis, vertė.

¹² Vertinama, atsižvelgiant į fiskalines drausmės reikalavimus ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) reikalavimus.

8.1.6. Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dalis, skaičiuojant maksimalius viešojo subjekto turtinius įsipareigojimus ¹³	1 298 571	1 540 836	947 752
Kita:			
8.1.7. Viešojo subjekto išlaidų ir rizikų, susijusių su VPSP projekto įgyvendinimu, tačiau kurios nėra įtrauktos į VPSP projekto apimtį, vertė	1 859 061	2 109 629	1 487 312

CPVA išvada**I. Projekto finansinių rodiklių apskaičiavimo korektiškumas:**

VPSP Projekto rodikliai apskaičiuoti metodologiškai korektiškai, tačiau galimai netiksliai (žr. išvados dalį „Išlaidų ir pajamų apskaičiavimo, prielaidų pagrįstumas, įskaitant pajamų kainodarą (jeigu taikoma)“). 8.1.1 – 8.1.7. eilutėse (imtinai) suskaičiuotų rodiklių dydžiai yra įvertinti su rizika. Apskaičiuojant Projekto rizikas panaudoti standartiniai rizikos tikimybių skirstinių parametrai.

II. Tikėtino skolos dydžio, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojama viešojo sektoriaus balanse, vertinimas:

Tikėtinas skolos dydis, jei vadovaujantis fiskalinės drausmės ir Eurostato reikalavimais, sukurtas turtas būtų apskaičiuojamas viešojo sektoriaus balanse – 3 720 882 Eur (su PVM) nominaliomis vertėmis.

9. VPSP projekto finansinis gyvybingumas¹⁴ (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)	
9.1. Metinis atlyginimas <i>(jei taikoma)</i> ¹⁵ nominalia verte	Maksimalus vidutinis metinis atlyginimas (nominalia verte) – 547 486 Eur (su PVM) (7 117 320 / 13).
9.2. Koncesijos mokesčiai <i>(jei taikoma)</i> ¹⁶ realia verte	-

¹³ Maksimali PVM mokėtina suma, kuri tikėtina grįš į valstybės biudžetą.

¹⁴ Ang. k. (financial viability) – finansinių galimybių padengti projekto išlaidas, vykdyti įsipareigojimus, sugeneruoti pakankamą grąžą privačiam subjektui kompleksinis vertinimas.

¹⁵ Viešojo subjekto mokėtinas metinis atlyginimas, kai yra įgyvendinamas VŽPP projektas.

¹⁶ Koncesijos mokesčiai suprantamas kaip privataus subjekto (koncesininko) mokėjimas viešajam subjektui (suteikiančiajai institucijai) už suteiktą koncesiją ir taikomas tik koncesijų atveju.

9.3. Atlygis (jei taikoma) ¹⁷ realia verte	400 000
9.4. Mokesčiai	Nekilnojamojo turto, turto nuomos, žemės nuomos mokesčiai netaikomi.
9.5. VPSP projekto grąža ¹⁸	13.6 proc.
9.6. VPSP projekto finansinis prieinamumas ¹⁹	Pagal partnerystės klausimyno 3 priedo duomenis nustatyta, kad TRS visu VŽPP sutarties laikotarpiu galės užtikrinti finansinį prieinamumą mokėjimams privačiam subjektui atlikti.
9.7. Kita	-

CPVA išvada

Projekto finansinis gyvybingumo vertinimas atliktas. Nustatyta, kad Projekto įgyvendinimas būtų galimas.

10. VPSP projektą įgyvendinančio viešojo subjekto pasirengimas įgyvendinti Projektą (nurodoma pagal TRS pateiktą informaciją)

12.1. Rinkos suinteresuotumas VPSP projektu	Projektui yra suteikta UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“ garantija, kurios suteikimo metu buvo analizuojamas projekto patrauklumas kredito įstaigoms (ne tik bankams, bet ir kitiems finansavimą teikiantiems ūkio subjektams).
12.2. Viešojo subjekto turima kompetencija / patirtis	TRS direktoriaus 2018 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. P2E-809 „Dėl projekto „Trakų rajono savivaldybės gatvių apšvietimo kokybės gerinimas“ atsakingų asmenų paskyrimo“ sudaryta Projekto įgyvendinimo komanda, kurią sudaro TRS darbuotojai (atitinkamo srities specialistai, kurių žinios atitinkamoje srityje įvertintos 6-8 balų remuose) ir išorinis konsultantas, kurio žinios įvertintos aukščiausiu balu.

CPVA išvada

Kartu su partnerystės klausimynu TRS pateikė komunikacijos planą. Nors trečiajame komunikavimo etape identifiukuotas Viešųjų pirkimų įstatymo draudžiamas informavimas (nuo 2017 m. liepos 1 d. iki laimėtojo paskelbimo viešųjų pirkimų komisijai draudžiama viešinti kandidatų/dalyvių pavadinimus), komunikacijos plano suformuoti uždaviniai ir priemonės jų įgyvendinimui yra tikslingi ir kryptingi siekiamam tikslui pasiekti (jeigu bus iš tiesų TRS vykdomi).

Galutinė CPVA vertinimo išvada:

¹⁷ Atlygis suprantamas, kaip suteikiančiosios institucijos mokėjimas koncesioninkui arba bet kurios rūšies finansinė nauda, įskaitant kompensacijas už viešųjų paslaugų teikimą ar investicijų subsidijas. Taikoma tik koncesijos atveju.

¹⁸ VPSP projekto veiklos pelno grąža skaičiuojama prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (ang. k. EBITDA).

¹⁹ Viešasis subjektas turi užtikrinti pakankamą finansavimą (jei aktualu), savo finansiniams įsipareigojimams vykdyti, jog VPSP projektas galėtų būti įgyvendintas.

Iškeltomis problemoms spręsti yra pasirinkta optimali IP įgyvendinimo alternatyva, teikianti TRS socialinę ekonominę naudą. Tačiau, negalima įsitikinti, kad visų (įskaitant optimalios) IP nagrinėjamų alternatyvų infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos įvertintos tiksliai. Taip pat, negalima įsitikinti, kad siūloma pasirinkti optimali alternatyva yra geriausia pasirinkus įgyvendinti I-ą ar II-ą etapą, nes visi IP skaičiavimai atlikti darant prielaidą, kad įgyvendinami visi III-ys etapai. Minėti IP neatitiktinai sąlygoja, kad partnerystės Projekto rodiklių reikšmės galimai apskaičiuotos netiksliai ir reali privačių partnerių pasiūlymų kaina gali skirtis.

Atskirti ir detalūs pastebėjimai dėl IP pateikiami atskirose išvados dalyse.

IP įgyvendinimas VPPS būdu yra pagrįstas ir įgyvendinamas, tačiau sklandžiam bei savalaikiam Projekto įgyvendinimui rekomenduojame atkreipti dėmesį į išvados atskirose dalyse identifikuotas rizikas dėl gatvių apšvietimo sistemos priežiūros paslaugų perdavimo mažiausiai 2 valdytojams, t.y. dėl jų veiklos ribų bei atsakomybės prisiėmimo atskirties.

Vertinimą atlikusių ekspertų vardas, pavardė, parašas

1. Domykas Pošiūnas

2. Daria Rasachackienė
